

Суб'єкт підвищення кваліфікації:

ФОП Івашура Наталія Сергіївна

Номер запису в ЄДР: 2010350000000547054 24.04.2024

КВЕД 85.59 Інші види освіти, н.в.і.у

inclusionexpert.in.ua

ЗАТВЕРДЖЕНО

Івашура Наталія Сергіївна,

фізична особа — підприємець

09.10.2026

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

**«Партнерство з батьками дітей з особливими освітніми потребами:
психологія прийняття, командна взаємодія та професійна
комунікація»**

Харків, 2026

Розробник: Івашура Наталія Сергіївна, дефектологиня, психологиня, старша викладачка кафедри спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти Харківської гуманітарно-педагогічної академії, фізична особа — підприємець (ФОП).

Напрямок підвищення кваліфікації:

Особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.

Рецензенти:

Пехарева Альона Станіславівна, кандидатка психологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри спеціальної педагогіки і психології та інклюзивної освіти Комунального закладу “Харківська гуманітарно-педагогічна академія” ХОР.

Гнатюк Оксана Володимирівна, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри математики, фізики та інтегративних технологій навчання природничих наук Уманського національного університету, ГО «Черкащани Уманщини» (керівниця інклюзивного освітнього Хабу «Черкащани»).

Термін дії програми: з 9 жовтня 2026 до 31 грудня 2026 року.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Організація інклюзивного навчання на рівні базової середньої освіти потребує узгодженої роботи педагогічних працівників, батьків та інших учасників команди психолого-педагогічного супроводу. Партнерська взаємодія з родиною допомагає краще зрозуміти індивідуальні освітні потреби, інтереси й сильні сторони учня, визначити пріоритети підтримки та забезпечити її наступність під час переходу з початкової до базової середньої освіти.

Участь батьків у розробленні, реалізації та моніторингу індивідуальної програми розвитку передбачає обмін інформацією з педагогами, обговорення освітніх цілей, адаптацій, модифікацій і результатів навчання. Для такої співпраці педагогічним працівникам потрібні навички професійної комунікації, розуміння психологічного стану родини, дотримання професійних меж та здатність конструктивно обговорювати складні питання.

Практичними завданнями командної взаємодії є розподіл функцій між учителем, асистентом вчителя й іншими залученими фахівцями, застосування принципів універсального дизайну, диференціації навчання та розумного пристосування. Узгодження з родиною способів використання допоміжних засобів і засобів додаткової й альтернативної комунікації сприяє послідовності підтримки учня у школі та вдома. Формувальне оцінювання й обмін спостереженнями дають змогу відстежувати навчальний поступ і коригувати підтримку.

В умовах дистанційного та змішаного навчання партнерство школи й родини також охоплює забезпечення доступності матеріалів і завдань, узгодження обсягу допомоги, підтримку самостійності учня та організацію зворотного зв'язку. Актуальність програми зумовлена потребою у вдосконаленні професійних компетентностей педагогічних працівників для розв'язання цих завдань через практичні кейси, моделювання командної взаємодії та відпрацювання професійної комунікації з батьками.

Програма розроблена з урахуванням:

- Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29.08.2024 №1225;
- Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 12.10.2022 №904, зокрема змісту теми 2.3 модуля 2 щодо впровадження інклюзивного навчання та реалізації педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти;
- нормативно-правових документів щодо організації інклюзивного навчання та діяльності команди психолого-педагогічного супроводу;
- сучасних наукових і практичних підходів до педагогічного партнерства, професійної комунікації та підтримки учнів з особливими освітніми потребами.

Мета підвищення кваліфікації

Розвиток та вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників щодо організації педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти через партнерську взаємодію з родиною та узгоджену роботу команди психолого-педагогічного супроводу. Удосконалення практичних умінь залучати батьків до розроблення, реалізації та моніторингу ІПР, застосовувати адаптації, модифікації, принципи універсального дизайну й розумного пристосування, використовувати доступні засоби навчання та здійснювати конструктивну професійну комунікацію з урахуванням психологічного стану родини в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Завдання підвищення кваліфікації

- поглибити розуміння організації інклюзивного навчання на рівні базової середньої освіти, категорій освітніх труднощів і рівнів підтримки учнів, а також забезпечення наступності підтримки під час переходу з початкової до базової середньої освіти;
- удосконалити вміння організовувати партнерську взаємодію з батьками як рівноправними учасниками команди психолого-педагогічного супроводу, узгоджувати функції її учасників, розмежовувати завдання асистента вчителя й асистента дитини та застосовувати моделі співвикладання;
- розвинути навички взаємодії з родиною з урахуванням її психологічного стану, запитів та очікувань, інтересів і сильних сторін учня, дотримуючись професійних меж та етичних принципів;
- удосконалити вміння залучати батьків до розроблення, реалізації та перегляду ІПР, пояснювати відмінності між адаптаціями й модифікаціями, використовувати формувальне оцінювання та обмін спостереженнями для моніторингу навчального поступу;
- розвинути практичні вміння застосовувати принципи універсального дизайну, диференціації та розумного пристосування, добирати допоміжні засоби навчання й засоби додаткової та альтернативної комунікації для забезпечення участі учня в безпечному й безбар'єрному освітньому середовищі;
- удосконалити навички конструктивної професійної комунікації з батьками, ведення складних розмов, профілактики й розв'язання конфліктів, документування домовленостей та узгодження подальших спільних дій;
- розвинути вміння забезпечувати доступність цифрових матеріалів і завдань, організовувати зворотний зв'язок із родиною та узгоджувати допомогу й підтримку самостійності учня в умовах дистанційного та змішаного навчання;
- розвинути здатність аналізувати ефективність власної професійної взаємодії з родиною, коригувати педагогічну підтримку за результатами командного обговорення та визначати потреби у подальшому професійному розвитку.

Професійні компетентності, що вдосконалюються:

A2 — предметно-методична компетентність;

B3 – компетентність педагогічного партнерства;

B1 – інклюзивна компетентність;

Д1 – здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати навчання

За результатами навчання слухач / слухачка:

- орієнтується в актуальних нормативно-правових документах щодо організації інклюзивного навчання на рівні базової середньої освіти та застосовує їх під час аналізу професійних ситуацій;
- розрізняє категорії освітніх труднощів, враховує визначений рівень підтримки, індивідуальні потреби, інтереси й сильні сторони учня під час планування педагогічної підтримки;
- пояснює функції учасників команди психолого-педагогічного супроводу та пропонує способи залучення батьків до прийняття рішень і забезпечення наступності підтримки під час переходу учня з початкової до базової середньої освіти;
- добирає стратегії партнерської взаємодії з родиною з урахуванням її психологічного стану, запитів та очікувань, дотримується професійних меж і етичних принципів комунікації;
- моделює конструктивну розмову з батьками щодо освітніх труднощів і результатів навчання, застосовує активне слухання та професійну аргументацію, формулює домовленості й подальші спільні дії;
- розробляє алгоритм взаємодії педагогів і батьків під час реалізації ІПР, розмежовує адаптації та модифікації й пояснює їхній вплив на очікувані результати навчання та оцінювання;
- добирає модель співвикладання для запропонованої освітньої ситуації, розподіляє завдання між учителем та асистентом вчителя, розмежовує функції асистента вчителя й асистента дитини;
- пропонує способи усунення бар'єрів в освітньому середовищі на основі універсального дизайну, диференціації та розумного пристосування, добирає допоміжні засоби навчання й засоби додаткової та альтернативної комунікації, обґрунтовує доцільність використання ресурсної кімнати;
- використовує формувальне оцінювання та обмін спостереженнями з родиною для моніторингу навчального поступу й визначення необхідних змін у педагогічній підтримці;
- адаптує приклад цифрового матеріалу або завдання до потреб учня, планує зворотний зв'язок із родиною та узгоджує допомогу й підтримку самостійності учня в умовах дистанційного та змішаного навчання;
- аналізує власні професійні рішення, оцінює ефективність взаємодії з родиною та визначає напрями подальшого професійного розвитку.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, залучені до організації інклюзивного навчання та діяльності команди психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами.

Обсяг програми:

15 годин (0,5 кредиту ЄКТС)

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації

Оцінювання здійснюється на засадах прозорості, об'єктивності та відповідності очікуваним результатам навчання. Система оцінювання ґрунтується на компетентнісному підході й передбачає перевірку знань та здатності застосовувати їх у практичних професійних ситуаціях.

Під час оцінювання враховується здатність слухачів аналізувати освітні потреби й бар'єри участі учня, обґрунтовувати педагогічну підтримку, планувати взаємодію з родиною та командою супроводу, розмежовувати адаптації й модифікації, добирати доступні матеріали та засоби навчання. Оцінюються також уміння вести конструктивну професійну розмову з батьками, узгоджувати спільні дії, використовувати зворотний зв'язок і моніторинг для коригування підтримки.

Оцінювання охоплює виконання практичних завдань і підсумкове тестування. Критерії, максимальна кількість балів та умови отримання сертифіката повідомляються слухачам до початку виконання оцінюваних завдань.

Максимальна кількість балів — 100.

Поточне оцінювання (максимум — 80 балів)

Поточне оцінювання здійснюється під час практичних занять та передбачає оцінювання:

- участі в професійних дискусіях;
- аналізу практичних кейсів;
- виконання практичних завдань;
- моделювання професійних ситуацій;
- аналізу діяльності команди психолого-педагогічного супроводу;
- відпрацювання алгоритмів взаємодії з батьками;
- аналізу ситуацій щодо реалізації ІПР, адаптацій, модифікацій та педагогічної підтримки;
- участі у вправах із розвитку конструктивної комунікації та профілактики конфліктів.

Максимальна кількість балів за результатами поточного оцінювання — 80 балів.

Самостійна робота виконується в межах підготовки до практичних занять та окремо не оцінюється.

Критерії поточного оцінювання:

10–9 балів — слухач/-ка демонструє глибоке розуміння принципів організації інклюзивного навчання та партнерської взаємодії з родиною дитини з особливими освітніми потребами, аргументовано пропонує професійні рішення, ефективно аналізує складні професійні ситуації та демонструє навички конструктивної взаємодії в команді супроводу.

8–7 балів — слухач/-ка правильно виконує практичні завдання, володіє достатнім рівнем професійних знань та практичних умінь, допускаючи окремі незначні неточності.

6–5 балів — слухач/-ка має часткове розуміння матеріалу, виконує практичні завдання з окремими помилками, потребує додаткової підтримки під час аналізу професійних ситуацій.

4–3 бали — знання фрагментарні, практичні завдання виконуються частково, спостерігаються труднощі у побудові професійної взаємодії та аналізі професійних ситуацій.

2–1 бал — матеріал засвоєно на початковому рівні, практичні завдання не виконані або виконані формально.

До підсумкового оцінювання допускаються слухачі, які виконали обов'язкові практичні завдання та набрали не менше 40 балів поточного оцінювання.

Підсумкове оцінювання (максимум — 20 балів)

Підсумкове оцінювання здійснюється у формі тестування та передбачає виконання тестових завдань щодо:

- організації інклюзивного навчання та педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами;
- діяльності команди психолого-педагогічного супроводу;
- взаємодії педагогічних працівників із батьками;
- реалізації ІПР, адаптацій і модифікацій;
- принципів універсального дизайну в навчанні та стратегій розумного пристосування;
- формувального оцінювання;
- конструктивної професійної комунікації;
- використання цифрових технологій в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Максимальна кількість балів за підсумкове тестування — 20 балів.

Умови отримання документа про підвищення кваліфікації:

Сертифікат про підвищення кваліфікації видається за умови:

- виконання обов'язкових практичних завдань;
- проходження підсумкового тестування;
- набрання не менше 60 балів від загальної кількості балів.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат на 15 год (0,5 кредиту ЄКТС).

Вартість: 300 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Партнерська взаємодія з родиною як складова педагогічної підтримки учнів з ООП у системі інклюзивного навчання					
Тема 1.1. Психологічні особливості взаємодії з родиною під час організації педагогічної підтримки учня з ООП.	1				1
Тема 1.2. Стратегії партнерської взаємодії педагога з родиною у процесі реалізації інклюзивного навчання.		2	1		3
МОДУЛЬ 2. Участь батьків у реалізації педагогічної підтримки учнів з ООП на рівні базової середньої освіти					
Тема 2.1. Нормативно-правові засади участі батьків у команді супроводу	1				1
Тема 2.2. Партнерська взаємодія з батьками під час організації інклюзивного навчання та педагогічної підтримки		2			2
Тема 2.3. Залучення батьків до реалізації ІПР, адаптацій, модифікацій та моніторингу освітніх результатів		1	1		2
МОДУЛЬ 3. Комунікація з батьками в системі педагогічної підтримки учнів з ООП					

Тема 3.1. Конструктивна комунікація з батьками під час узгодження педагогічної підтримки, адаптацій і модифікацій	1	1			2
Тема 3.2. Практика ведення складних розмов з батьками щодо освітніх труднощів і підтримки учня		1			1
Тема 3.3. Взаємодія з родиною в умовах дистанційного та змішаного навчання учнів з ООП		1	1		2
Підсумкові заходи				1	1
Усього	3	8	3	1	15

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Партнерська взаємодія з родиною як складова педагогічної підтримки учнів з ООП у системі інклюзивного навчання

Тема 1.1. Психологічні особливості взаємодії з родиною під час організації педагогічної підтримки учня з ООП.

Психологічні особливості родини, у якій виховується дитина з особливими освітніми потребами. Емоційні реакції батьків на встановлення діагнозу та освітніх потреб дитини. Стадії прийняття родиною особливостей розвитку дитини (шок, заперечення, пошук причин, адаптація, прийняття). Вплив психологічного стану родини на освітній процес дитини. Роль педагогічного працівника у підтримці родини та формуванні довіри між школою і батьками.

Тема 1.2. Стратегії партнерської взаємодії педагога з родиною у процесі реалізації інклюзивного навчання.

Визначення стадії адаптації родини до особливостей розвитку дитини. Професійні стратегії взаємодії педагога з батьками на різних етапах прийняття. Побудова довірливих відносин між педагогами та родиною. Дотримання професійних меж у взаємодії з батьками. Етичні принципи комунікації з родинами дітей з особливими освітніми потребами.

Модуль 2.Участь батьків у реалізації педагогічної підтримки учнів з ООП на рівні базової середньої освіти

Тема 2.1. Нормативно-правові засади участі батьків у команді супроводу

Нормативно-правові засади організації інклюзивного навчання на рівні базової середньої освіти. Поняття особливих освітніх потреб та інклюзивного освітнього середовища. Категорії освітніх труднощів, ступені їх прояву та рівні підтримки учня в освітньому процесі. Використання інформації від родини, педагогічних спостережень і рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру під час планування підтримки. Команда психолого-педагогічного супроводу: склад, функції та напрями взаємодії учасників. Роль батьків як рівноправних членів команди у розробленні, реалізації та моніторингу індивідуальної програми розвитку. Узгодження освітніх потреб, пріоритетів підтримки й умов участі дитини в освітньому процесі. Забезпечення наступності педагогічної підтримки під час переходу учня з початкової до базової середньої освіти, обмін інформацією між родиною та педагогами.

Тема 2.2. Партнерська взаємодія з батьками під час організації інклюзивного навчання та педагогічної підтримки

Принципи педагогічного партнерства у взаємодії з батьками учнів з особливими освітніми потребами. Форми співпраці школи та родини: індивідуальні консультації, командні зустрічі, участь батьків у засіданнях команди супроводу. Партнерство вчителя й асистента вчителя: спільне планування, моделі співвикладання та узгодження педагогічної підтримки учня. Роль асистента дитини, розмежування його функцій і функцій асистента вчителя. Співпраця з практичним психологом, соціальним педагогом, учителями-дефектологами та фахівцями інклюзивно-ресурсного центру. Залучення родини до виявлення бар'єрів і створення безпечного, безбар'єрного та інклюзивного освітнього середовища. Призначення ресурсної кімнати та її використання відповідно до потреб учня. Документування домовленостей, визначення відповідальних осіб і забезпечення прозорості рішень команди супроводу.

Тема 2.3. Залучення батьків до реалізації ІПР, адаптацій, модифікацій та моніторингу освітніх результатів

Форми участі батьків у розробленні, реалізації та перегляді індивідуальної програми розвитку. Спільне визначення пріоритетних напрямів підтримки з урахуванням інтересів, сильних сторін та індивідуальних освітніх потреб учня. Розмежування адаптацій освітнього процесу та модифікацій змісту навчання, пояснення батькам їхнього впливу на очікувані результати навчання й оцінювання. Застосування принципів універсального дизайну та диференційованого підходу до добору завдань, методів, матеріалів і способів демонстрації результатів навчання. Стратегії розумного пристосування, використання допоміжних засобів навчання та засобів додаткової й альтернативної комунікації. Узгодження їх використання у школі та вдома відповідно до потреб учня. Формувальне оцінювання, надання доступного зворотного зв'язку учню й батькам, обмін спостереженнями та моніторинг результатів реалізації ІПР. Коригування педагогічної підтримки за результатами командного обговорення.

Модуль 3. Комунікація з батьками в системі педагогічної підтримки учнів з ООП

Тема 3.1. Конструктивна комунікація з батьками під час узгодження педагогічної підтримки, адаптацій і модифікацій

Професійна комунікація педагога з батьками учня з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Причини виникнення непорозумінь під час обговорення освітніх потреб, рівня підтримки, адаптацій, модифікацій та очікуваних результатів навчання. Алгоритми конструктивного ведення розмови з батьками. Профілактика конфліктів у процесі реалізації ІПР та командної взаємодії.

Тема 3.2. Практика ведення складних розмов з батьками щодо освітніх труднощів і підтримки учня

Особливості проведення складних розмов з батьками щодо навчальних труднощів, поведінкових проявів, участі дитини в освітньому процесі та результатів реалізації ІПР. Повідомлення чутливої інформації про освітні потреби учня з дотриманням етичних принципів професійної комунікації. Використання технік активного слухання, емпатійної відповіді та професійної аргументації під час узгодження рішень команди супроводу.

Тема 3.3. Взаємодія з родиною в умовах дистанційного та змішаного навчання учнів з ООП

Особливості організації дистанційного та змішаного навчання учнів з особливими освітніми потребами. Виявлення бар'єрів участі учня з урахуванням його індивідуальних потреб, доступу до технічних засобів та можливостей родини. Добір цифрових освітніх ресурсів і адаптація навчальних матеріалів, інструкцій, завдань та способів демонстрації результатів навчання. Використання візуальної підтримки, допоміжних засобів і засобів додаткової й альтернативної комунікації. Узгодження з родиною розкладу, умов навчання, обсягу допомоги та способів підтримки самостійності учня. Взаємодія вчителя й асистента вчителя під час підготовки доступних матеріалів і надання педагогічної підтримки. Використання цифрових інструментів для зворотного зв'язку між педагогами, батьками та учнем. Організація онлайн-консультацій і командних обговорень результатів реалізації ІПР. Моніторинг участі учня, його навчального поступу та коригування підтримки на основі педагогічних спостережень і повідомлень родини.

3.2. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз освітньої та психологічної ситуації родини учня з особливими освітніми потребами.

Учасники аналізують запропонований кейс, виокремлюють освітні труднощі, сильні сторони та потреби учня, враховують зазначений у кейсі рівень підтримки й психологічний стан родини. Пропонують стратегії педагогічної підтримки та професійної взаємодії з батьками.

2. Визначення стратегії партнерської взаємодії з батьками.

На основі педагогічної ситуації учасники добирають форми співпраці з родиною з урахуванням її запитів, індивідуальних освітніх потреб учня та принципів педагогічного партнерства. Формулюють питання для з'ясування очікувань батьків і визначають професійні межі взаємодії.

3. Моделювання діяльності команди психолого-педагогічного супроводу.

Учасники розробляють план командної зустрічі щодо забезпечення наступності підтримки учня під час переходу з початкової до базової середньої освіти. Визначають учасників, їхні ролі, питання для обговорення, способи залучення батьків та порядок документування домовленостей.

4. Розроблення алгоритму взаємодії під час реалізації ІПР.

Учасники формують алгоритм спільної роботи педагогів і батьків під час розроблення, реалізації та перегляду ІПР. На прикладі навчального завдання розмежовують адаптацію та модифікацію, пропонують диференційовані способи його виконання й визначають, як пояснити родині очікувані результати та способи оцінювання навчального поступу.

5. Моделювання партнерства вчителя, асистента вчителя та родини.

Учасники аналізують ситуацію організації навчання в інклюзивному класі, добирають модель співвикладання й розподіляють завдання між учителем та асистентом вчителя. Розмежовують функції асистента вчителя й асистента дитини, визначають способи узгодження підтримки учня з родиною та іншими залученими фахівцями.

6. Моделювання професійної комунікації з батьками.

Учасники розробляють і відпрацьовують сценарій розмови з батьками щодо освітніх труднощів, поведінкових проявів, результатів навчання або необхідних адаптацій чи модифікацій. Застосовують активне слухання, емпатійну відповідь і професійну аргументацію, формулюють домовленості та визначають подальші спільні дії.

7. Планування підтримки учня та взаємодії з родиною в умовах дистанційного й змішаного навчання.

Учасники аналізують бар'єри участі учня в дистанційному навчанні та адаптують приклад навчального матеріалу або завдання до його потреб. Добирають цифрові інструменти й засоби візуальної підтримки, узгоджують обсяг допомоги родини та способи підтримки самостійності учня. Визначають порядок зворотного зв'язку й моніторингу навчального поступу.

8. Аналіз доступності освітнього середовища та добір засобів підтримки.

Учасники аналізують запропоновану освітню ситуацію, виявляють бар'єри та пропонують рішення на основі універсального дизайну й розумного пристосування. Добирають допоміжні засоби навчання та, за потреби, засоби додаткової й альтернативної комунікації, визначають доцільність

використання ресурсної кімнати. Пропонують спосіб формувального оцінювання, який допоможе перевірити ефективність обраної підтримки й обговорити результати з учнем та його батьками.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

- [Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII.](#)
- [Закон України «Про повну загальну середню освіту».](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України №800 «Про підвищення кваліфікації педагогічних працівників» \(2019\).](#)
- [Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Наказ МОН України №1225 \(2024\).](#)

Основна література

- [Гонік С. Ю., Ридецька В. М., Підкаура В. А. та ін. Асистент вчителя: роль, завдання та практичний досвід: практичний посібник. Звягель, 2024. 74 с.](#)
- [Коган О. В. та ін. \(уклад.\). Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі: методичний посібник. Харків: Друкарня «Мадрид», 2019. 110 с.](#)
- [Психолого-педагогічний супровід дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах спеціальної та інклюзивної освіти: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 9 листопада 2023 р. / за ред. Т.О. Докучиної, відп. секретар О.І. Дмитрієва. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 369 с.](#)
- [Фенцик, О. М. \(2025\). Партнерська взаємодія закладу освіти з батьками дітей з особливими освітніми потребами: бар'єри та шляхи подолання. Педагогічна Академія: наукові записки, \(20\).](#)
- [Інклюзивне навчання: вибір батьків / А. А. Колупасва, Л. М. Наконечна. — Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 56 с.](#)
- [Скрипник Т.В., Мартинчук О.В., Супрун Г.В.,Криваковська Р. В. \(2022\) Особливості партнерства між фахівцями закладу освіти та батьками дитини з особливими освітніми потребами Наукові перспективи \(6\(24\)\). с. 514-526.](#)
- [Любчак Л. В., Демченко О. П. Партнерство учителя початкової школи з батьками в організації дистанційного навчання дітей з особливими освітніми потребами. / Л. В. Любчак, О. П. Демченко, Н. О. Комарівська. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. – Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2022. – Вип. 64. – С. 117-126.](#)
- [Єсьман І. В. Педагогіка партнерства як засіб партнерської взаємодії з батьками дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами / І. В. Єсьман // Science in the Environment of Rapid Changes : Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference, Brussels, Belgium, February 6–8, 2023. – Brussels, 2023. – Pp. 119–122](#)
- [Як зробити онлайн-уроки інклюзивними : практичні рекомендації / упоряд. Н. Софій, О. Федоренко. Київ, 2021. 28 с.](#)
- [Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання: навчальний посібник / \[А. В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін.\] ; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. – Полтава : ПУЕТ, 2018. –261 с.](#)